

IHAN IHOLLA!

- sijaisvanhempien teemallinen kasvuryhmä

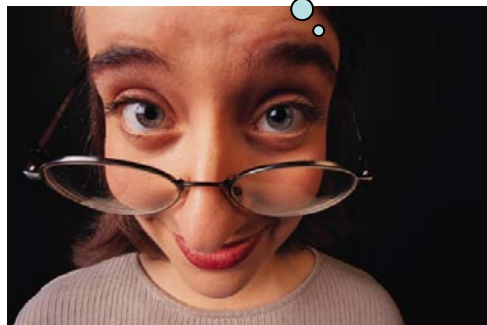
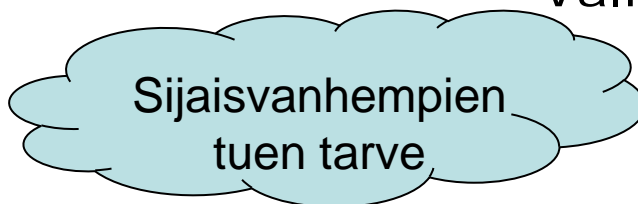
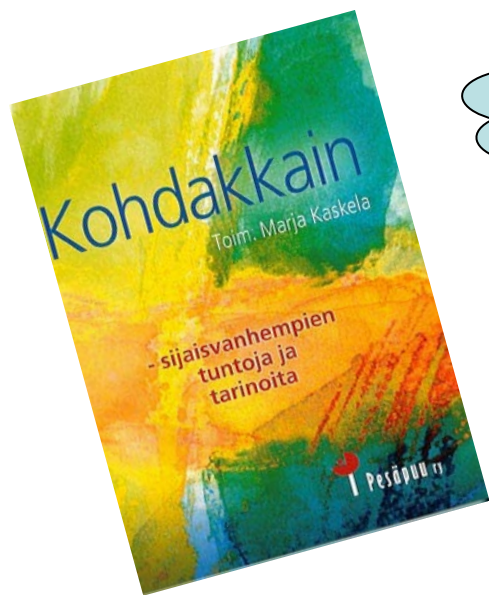
Marja Kaskela ja Christine Väливаara

Perhehoidonpäivät 2010

Työpaja

Taustaa kasvuryhmämallille

- Kokemustieto ja lukemisto: "Kohdakkain sijaisvanhempien tunteja ja tarinoita" (2009) toim. Kaskela, Pesäpuu ry.
- Tutkimustieto ja päiväkirjat: "Sijaisvanhempi ja sijoitetun lapsen tunteet – viikko sijaisperheen arkea päiväkirjojen valossa, Väliavaara (2009), Pesäpuu ry.

Ihan iholle –tarinoita

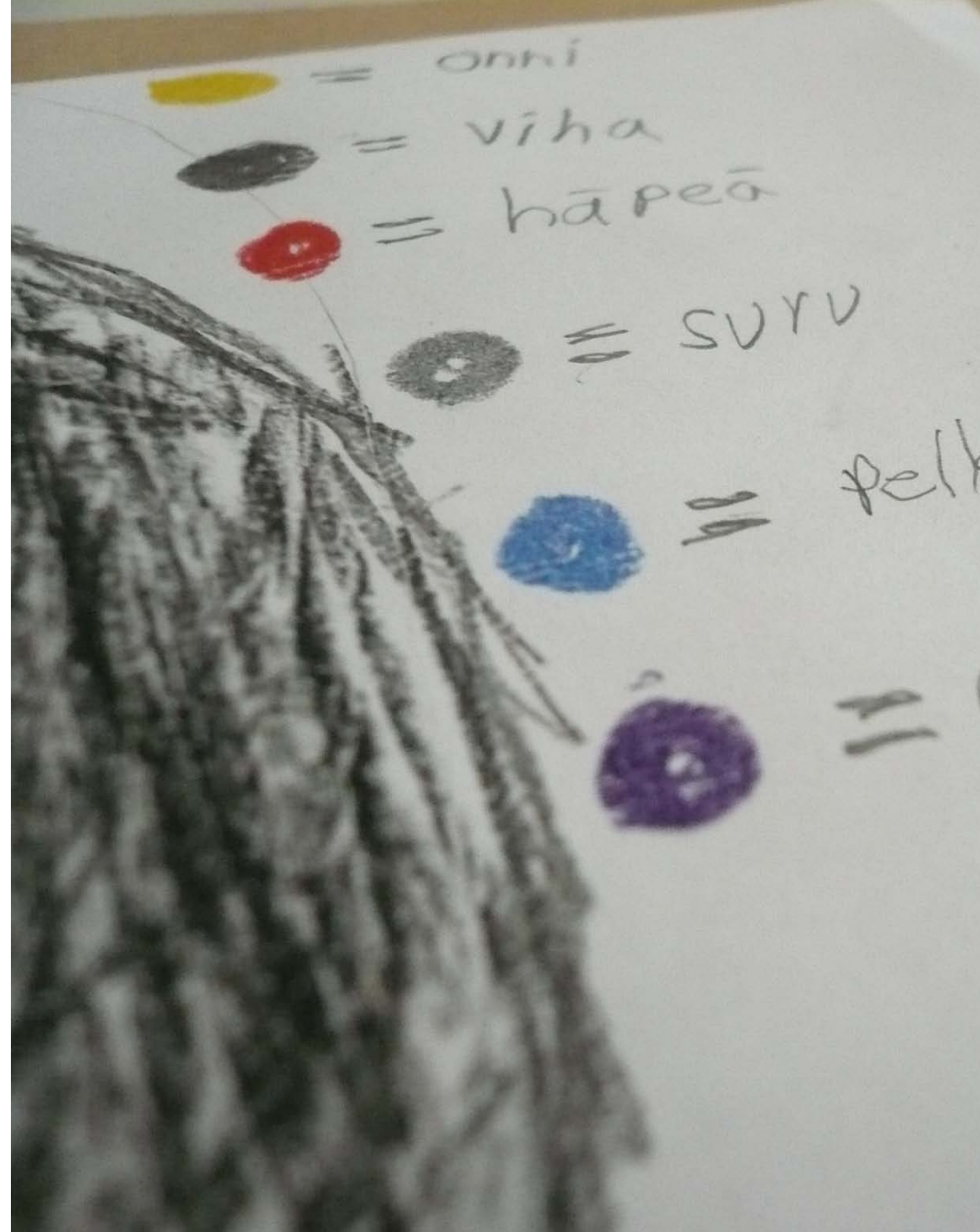
- Avoin kirjoituskutsu Pesäpuun tiedotteessa ja Perhehoitoliiton lehdessä 2008.
- Pyysimme selviytymistarinoita, saimme tarinoita syvistä tunteista, sitoutumisesta, rakkaudesta, tuskasta, huolesta, hämmennyksestä / sijaisvanhempien kokemuksia siitä, kuinka sijoitetut lapset tulevat ihan iholle.
- " ... Takerruit tiukasti kaulaani ja itkit vuolaasti. Siinä me ties monettako kertaa istuimme sylissä eteisen lattialla. Silittelin sinua hiljaa, kunnes itkusi ja sitä seuranneet värisevät nyhkytyksesi olivat tyyntyneet. Sitten jatkoimme ulkovaatteiden pukemista. Lähdön hetket olivat sinulle vielä kauan vaikeita, mutta kaikkein eniten pelkäsit pakkaamista. Matkalaukkujen näkeminenkin sai sinut aivan pois tolaltasi. Ilman sanojakin teit asiasi selväksi – enää et halunnut lähteä etkä tahtonut tavaroita pakattavan." (Elina Leinonen, 2009 Kohdakkain)

Sinä et kysele
voiko tulla
sinä viet koko tilan
täytät äänellä
liikkeillä, ilmeillä

jäsen jäseneltä
oire oireelta
sinä liimaat itsesi
liki

niin liki
että lähdettyäsi
erottelen käteni kädekseni
jalkani jalakseni
etsin itseni takaisin
itselleni

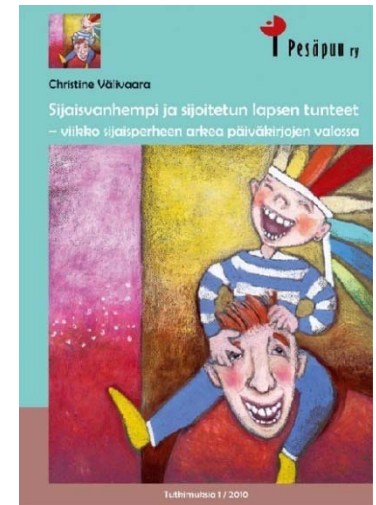
- Marja Kaskela

Päiväkirjatutkimus sijaisperheen arjesta

Välivaara 2010 / N= 12

- Kyselylomake + strukturoidut päiväkirjat
- Tutkimuskysymykset:
 - Millaisia sijoitetut alle kouluikäiset lapset ovat temperamentiltaan ja tunne-elämältään?
 - Millaisia vanhemmuustyyplejä sijaisvanhemmilla on käytössä?
 - Onko vanhemmuustyyllillä yhteyttä lasten käyttäytymiseen?

Päätuloksia

- Temperamenttityypit tutkituilla lapsilla:
Vilkkaat, Tunnevaltaiset, Mukautuvat
- Sijoitettujen lasten viikottaiset ja päivittäiset tunnevaihtelut poikkesivat muiden alle kouluikäisten käyristä
-> *Lapset haastavia*
- Sijaisvanhempien kasvatustyyli pääasiassa ohjaavaa
- Rankaiseva painotus kasvatustyyllissä yleisintä Vilkkaiden ja Tunnevaltaisten perheissä

- Aiempien tutkimusten mukaan kiintymyssuhteissaan traumatisoituneet lapset eheytyvät parhaiten terapeutisessa ja ohjaavassa kasvatusilmastossa
- Optimaalinen sijaisvanhemmuus edellyttää riittävää ennakkovalmennusta ja tukea

Keskeisiä kysymyksiä kehittämiprosessissa

- Millaisia tunteita sijoitetut lapset sijaisvanhemmissa nostattavat? Miten tämä näkyy omassa vanhemmuudessa? (Tietoisuus vanhemmuudesta)
- Mistä tunteeni nousevat? (Tietoisuus elämäntarinasta)
- Millaisesta vanhemmuudesta lapsi hyötyisi? (Vanhemmuustyyli)
- Miten tunteita voisi yrittää hallita? (Ymmärrys kasvatukseen menetelmästä)

Sijaisvanhempien kasvuryhmän tavoitteet

- Lisätä tietoisuutta sijaisvanhemman oman kasvuhistorian vaikutuksesta tämän päivän sijaisvanhemmuuteen
- Lisätä sijaisvanhempien tietoisuutta sijoitetun lapsen tarpeista ja omasta vanhemmuustyylistä
- Antaa tietoa terapeuttisesta vanhemmuudesta
- Antaa työvälineitä tunteiden ja kokemusten puheeksi ottamiseen, nimeämiseen ja tunnetaitojen työstämiseen lasten/nuorten kanssa

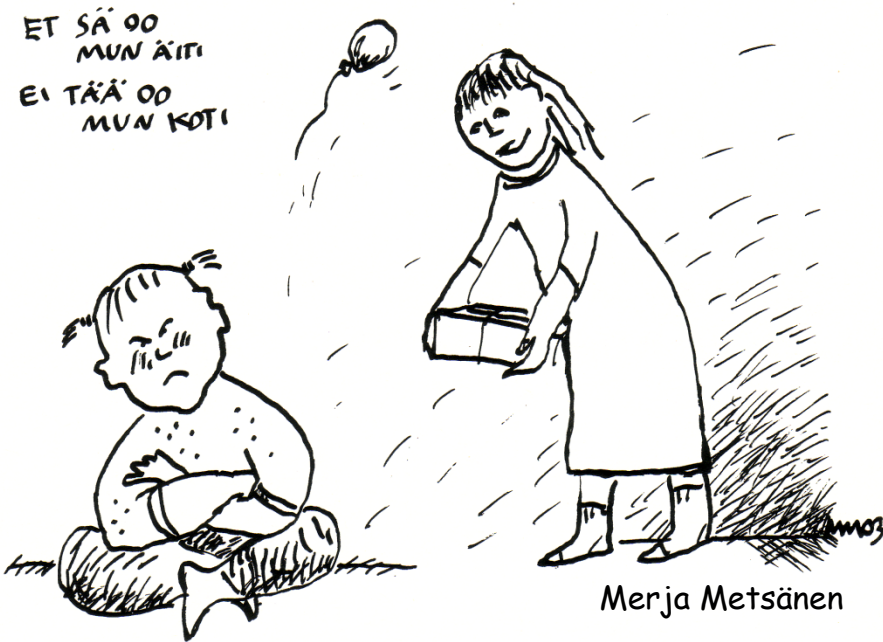
Pilottiryhmät keväällä 2009

- **Helsinki:** Tapiolan SOS-lapsikylä (12)
 - ohjaajina: Marja Kaskela ja
Paula Männikkö
 - **Jyväskylä:** Pesäpuun toimisto (6)
 - ohjaajina: Christine Väливаara ja
Tuula Vilokkinen- Saxlund
- ➔ **Käsikirja**
- ➔ **Jyväskylä:** Kasvuryhmän ohjaajakoulutus 2010,
(4 + 1 päivää)

Kasvuryhmämallin ytimet

- Terapeuttinen sijaisvanhemmuus
- Dialogisuus
- Elämäkerrallisuus
- Toiminnallisuus

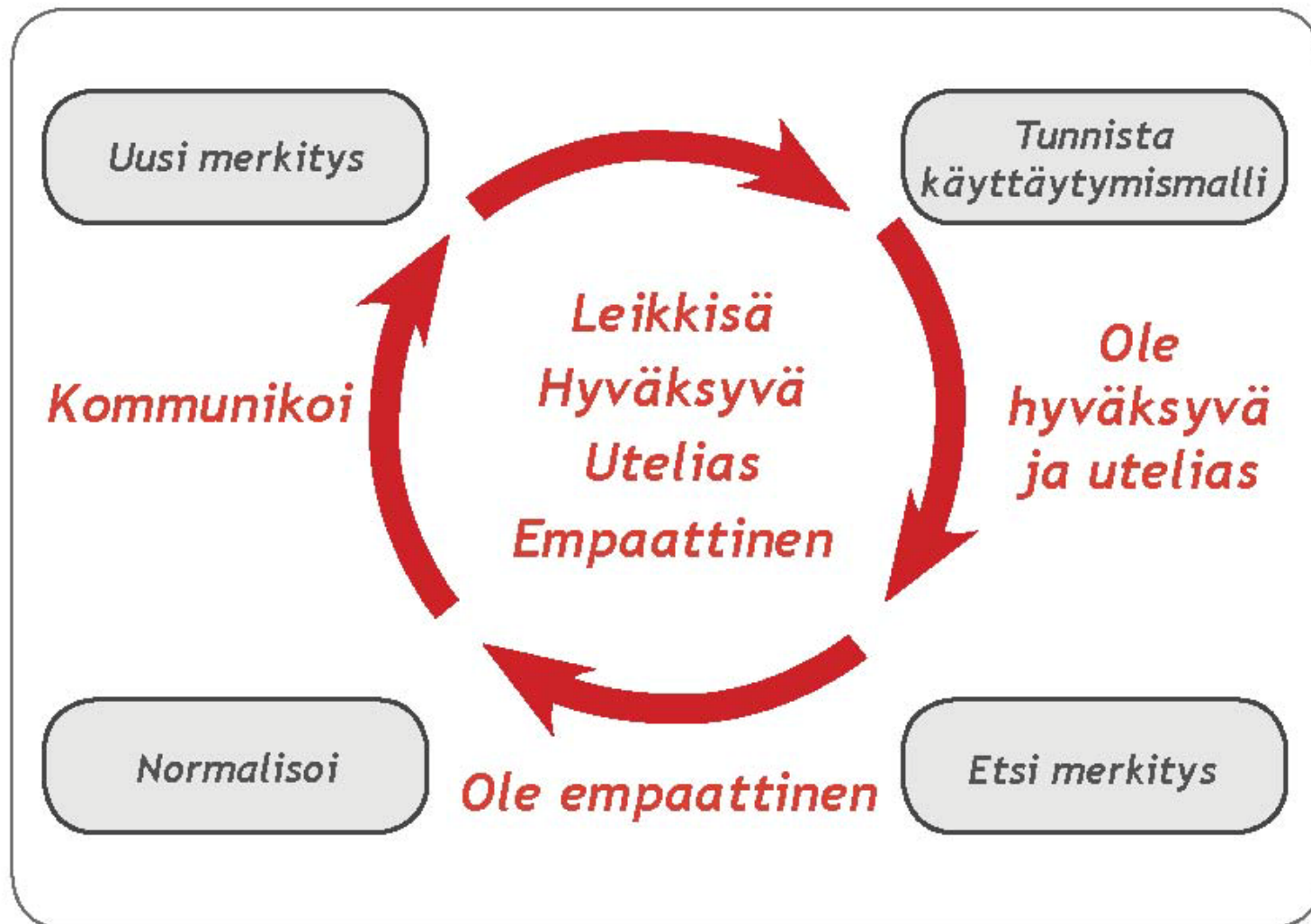
Terapeuttisen vanhemmuuden asenteet kasvuryhmämallin viitekehyksenä

*vaikeinta vaikein olla
hyvän vastaanottaminen.*

- P** layful- leikkisä
- L** oving – rakastava
- A** ccepting- hyväksyvä
- C** urious - utelias
- E** mphatic - empaattinen

(Hughes 2006)

Kuvio 1 Vuorovaikutteinen kehityspsykoterapia (Becker-Weidman 2008).

TAPAAMISTEN TEEMA- JA TIETOAINES	TUNNE	TOIMINTA	VÄLITEHTÄVÄ (Lapsen kanssa)
Valmistautuminen ryhmään, ennakkotehtävä			3 valokuvaa onnesta elämän varrelta
1. Elämäni sijaisvanhempana	ONNI	Valokuvat ja elämäni maisema	Valokuva onnesta
2. Luottamus vs. epäluottamus	PELKO	Sydänpiirros	Sydän
3. Rakkaus vs. hylkääminen	VIHA	Koti-ilmapiirin nelikenttä	Vihamoniste
4. Luopuminen vs. juuttuminen	SURU	Menetysten palmu	Palmu
5. Selviytyminen vs. epätoivo	ILO	Voimavarataloni	Oma prosessini Lapsen voimavaratalo
6. Seuranta- ja palautepäivä Paluu tulevaisuuteen		Omat prosessikuvaukset	

Tapaamisten rakenne (3h)

1. Virittäytyminen, lämmittely
 - ennako- tai välitehtävän purku
2. Tietoaines
3. Työskentely
 - välitehtävän anto
4. Sulkeminen

Palautetta pilottiryhmistä

- Lasten kanssa työstin vaikeitakin asioita toiminnallisesti.
- Lapsen auttamiseen tuli lisää taitoja.
- Toiminnalliset menetelmät herättivät ja elävöittivät. Tehtävät avasivat polkuja omaan itseen ja käynnistivät omaa pohdintaa.
- Välitehtävät olivat antoisia ja tukivat prosessin kulkua. Erityisen antoisina koin lasten kanssa tehdyt tehtävät, niiden kautta oma vanhemmuus näyttäytyi uudella tavalla.
- Keskustelu syvensi ja mahdollisti jakamisen ja vertaistuen, joka on erittäin merkityksellistä.
- Ymmärsin, että oma menneisyys on ratkaisevassa asemassa millainen minusta tuli/ miksi valitsin tämän tien
- Kaikki teemat olivat keskeisiä sijaisvanhemmuudessa.
- Auttoi omassa prosessissa löytämään tasapainoa "ammattiminän" ja "yksityisen minän" välillä.
- "Kuka olen" avautui ja itsetuntemus lisääntyi.

Osallistujien kommentteja meneillään olevista kasvuryhmistä 2010

" Joudun prosessoimaan itseäni ja omaa elämäni"

"Oivalsin, mistä minun autoritäärinen asenne tulee"– isältä – ja "missä kaikissa asioissa toimin kuin isäni"

"Kyllä ne lapsuudenkokemukseni ja kiintymyssuhde-kokemukseni näyttäytyvät voimakkaasti tämän päivän vanhemmuudessa"

"Olenko minä oikeanlainen äiti tälle lapselle"

" Olen miettinyt asennettani, mutta minä kyllä huudan lapsille"

" Olen saanut paljon tästä kerrasta – rakkaus vs. hylkääminen/viha – juuri nyt sopivaa pohdintaa minulle"

" Sydän" –kotitehtävä ja valokuvatehtävät hyvää"

" Ryhmätyöskentely kannustavaa"

Seuraava ohjaajakoulutus

**21.-22.3. ja 5.-6.4. 2011 sekä työnohjauspäivä
8.6.2011, Tampere, Varalan urheiluopisto**

Käsikirja (25 e) tilattavissa www.pesapuu.fi >
verkkokauppa

THE END